

Bijlage

Jaarverslag 2024

Inleiding

In het jaarverslag van 2023 spraken we onze zorgen uit over de samenstelling van het bestuur dat toen uit nog maar vier leden bestond. Het lukte maar niet om nieuwe bestuursleden te vinden. Tijdgebrek weerhoudt velen ervan om toe te treden tot het bestuur. Gelukkig kwam daar in 2024 verandering in. Naast Jolien Gijbels, traden Annemiek Houwen en Lisa Bakhuizen van den Brink als aspirant leden toe tot het bestuur. Ook kijkt het bestuur terug op een zeer geslaagde Gendergeschiedenisdag op 23 november in Amsterdam.

De pogingen om een nieuwe secretaris te vinden, hebben tot nu toe geen resultaat gehad. Wat er verder passeerde in het jaar 2024 kunt u lezen in dit jaarverslag. Het financieel jaarverslag ontvangt u als een apart document.

Bestuur

Het bestuur bestond in 2024 uit Mineke Bosch (voorzitter), Lisa Bakhuizen van den Brink (aspirant lid), Greetje Bijl (hoofdredacteur van Historica), Ellen Boonstra-de Jong (secretaris), Els Flour (penningmeester), Jolien Gijbels (lid) en Annemiek Houwen (aspirant lid).

Comité van Aanbeveling

Het Comité van Aanbeveling bestond in 2024 uit Margit van der Steen, Leen Molle, Kaat Wils en Maria Greven. De leden ontvangen de goedgekeurde verslagen van de bestuursvergaderingen. Hoewel er pogingen zijn gedaan, is het nog niet gelukt om het aantal leden van het Comité uit te breiden.

De onderwerpen waar het bestuur zich in 2024 mee bezighield

Het bestuur heeft in 2024 vijf keer digitaal vergaderd.

- Omdat het bestuur nog niet op volle sterkte is, werd er vooral gefocust op de werving van nieuwe bestuursleden.
- Helaas is de KNHG afgehaakt om samen met de VVG een congres in 2026 te organiseren. Omdat het er op dit moment niet naar uitziet een samenwerkingspartner te interesseren om een congres te organiseren, lijkt het realistisch om daarvoor in de plaats in 2026 een uitgebreide gendergeschiedenisdag te organiseren.
- De samenwerking met Atria is goed. Mineke Bosch heeft regelmatig contact met de directeur van Atria. Ellen Verpoorten van Atria en Ellen Boonstra-de Jong (secretaris van de VVG) werken collegiaal samen in het proces dat moet leiden tot een winnaar van de Johanna Naberprijs.
- Het bestuur heeft zich ingezet om in 2024 een aantrekkelijk programma te presenteren voor de Gendergeschiedenisdag.

- Annemiek Houwen, aspirant bestuurslid, participeert namens de VVG in het SLO, landelijk expertisecentrum voor het curriculum

Subsidie

Van het Feministisch Cultuurfonds Gender&wetenschap ontving de VVG in 2024 een subsidie van € 2500,- . Het bedrag is gebruikt voor de digitaliseren van *Historica* (jaargangen 2019-2022), de gendergeschiedenisdag en de vormgeving van *Historica*.

Het Cultuurfonds heeft opnieuw een subsidie toegezegd voor 2025. We zijn de bestuursleden van het Cultuurfonds uitermate dankbaar omdat de VVG daarmee extra activiteiten kan bekostigen.

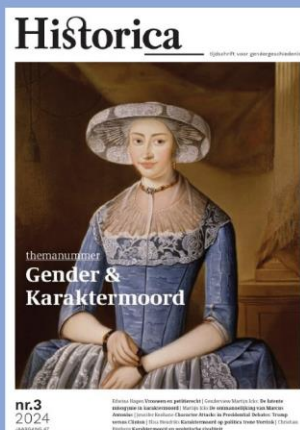
Communicatie

Historica, de nieuwsbrieven en de website waren in 2024 de belangrijkste communicatiemiddelen van de VVG. De digitale nieuwsbrief bereikte in 2023 374 personen. Dat aantal steeg in 2024 tot 420. Rond de 60% van de mensen die de nieuwsbrief krijgen, openen de nieuwsbrief.

Onze Facebookpagina had 362 volgers. Aan het begin van 2025 is de Facebookpagina opgeheven, mede door de ontwikkelingen in de VS. Tegelijkertijd heeft bestuurslid Lisa Bakhuizen van den Brink de bestaande LinkedInpagina nieuw leven ingeblazen en de uitstraling in overeenstemming gebracht met de huisstijl. Op dit moment heeft de pagina 240 volgers. Lisa zal zich in 2025 ook bezighouden met het plaatsen van berichten op de website.

De statistieken van onze website in 2024 laten zien dat het aantal paginaweergaven substantieel gedaald is. Van gemiddeld 70.000 weergaven in 2023 naar rond de 6000 weergaven in 2024. Het verplaatsen van *Historica* in Open Access had een groot effect op de bezoekersaantallen van de site. In november 2024 steeg het aantal weergaven weer. Dat bleek te komen door een fout op de UPG-site.

Pien Steringa (de voormalige vormgever van *Historica*) heeft aangegeven dat de website nodig aan onderhoud toe is. Het bestuur spreekt daar binnenkort over.

VVG

Programma

- 13.00 uur Inloop
- 13.20 uur Welkom door Mineke Bosch, voorzitter van de VVG
- 13.30 uur Myriam Everard, *Queering Betsy Perk*
- 14.00 uur Suzan van Dijk, *Vier rijke vaders: de correspondentie met Belle van Zuylen nu online te lezen!*
- 14.30 uur Lonneke Geerlings, *De vele levens van Rosey Pool*
- 14.50 uur Pauze
- 15.15 uur Presentatie *Gender & Karaktermoord*
- 15.20 uur Elisa Hendriks, *"Het ministerschap is niets voor vrouwen". De karaktermoord op Irene Vorink in dag- en weekbladen, 1973-1979*
- 15.40 uur Christian Rijberg, *"Valse Propheten en Prophetessen van Holland": Gender en karaktermoord in de geschriften van Antoinette Bourignon*
- 16.00 uur Jennifer Keohane, *Such a Nasty Woman. Character Attacks in U.S. Presidential Debates, Trump versus Clinton and Trump versus Harris (onder voorbehoud).*
- 16.20 uur Jury Johanna Naberprijs
- 16.30 uur Borrel

Gendergeschiedenisdag

zaterdag 23 november 2024

Op de foto's:

Rechts naast de uitnodiging Mineke Bosch

Direct onder de uitnodiging Myriam Everard

Daaronder Suzan van Dijk

Naast Suzan staat Lonneke Geerlings

Naast Lonneke de online lezing van Jennifer Keohane uit Amerika

En de foto van juryvoorziter Henk de Smaele met twee van de drie winnaars van de Johanna Naberprijs.

De gendergeschiedenisdag en de Johanna Naberprijs

De gendergeschiedenisdag die op 23 november 2024 in Amsterdam werd gehouden, was een groot succes. Rond de vijftig leden en belangstellenden luisterden naar zeer interessante lezingen over:

- *Queering Betsy Perk* door Myriam Everard.
- *Vier rijke vaders: de correspondentie met Beel van Zuylen nu online te lezen* door Suzan van Dijk.
- *De vele levens van Rosey Pool* door Lonneke Geerlings.

Na de pauze werd er in verschillende lezingen stilgestaan bij het themanummer van Historica over Karaktermoord.

- *"Het ministerschap is niet voor vrouwen". De karaktermoord op Irene Vorrink in dag- en weekbladen, 1973-1979* door Elisa Hendriks.
- *"Valsche Propheten en Prophetessen van Hollandt". Gender en karaktermoord in de geschriften van Antoinette Bourignon* door Christian Rijnberg.
- In een direct verbinding met Amerika sprak Jennifer Keohane over *Such a Nasty Woman*. Character attacks in U.S. Presidential Debates, Trump versus Clinton and Trump versus Harris.

Ten slotte werd de Johanna Naberprijs uitgereikt door de juryvoorzitter Henk de Smaele.

De jury was van mening dat er dit jaar geen winnaar kon worden aangewezen. Drie scripties kregen een eervolle vermelding. Die scripties werden geschreven door:

1. Lieke Speerstra. Zij schreef *Attempts to make 'good Dutch women': The Rehabilitation of Female Former Collaborators in the Post-Occupation Netherlands, 1946-1951*. Aan de hand van niet eerder benut bronnenmateriaal, schenkt Lieke aandacht aan de begeleide re-integratie van veroordeelde vrouwelijke collaborateurs na de Tweede Wereldoorlog.
2. Noor de Smit met *Repoliticizing Women and their Pasts: A Reconsideration of the Position of Women in the History of the Netherlands (1795 – 1950)*. Wat de jury in deze scriptie in het bijzonder waardeerde is het lef van **Noor de Smit** en de doelstelling om de geschiedenis van vrouwen en feminisme in Nederland opnieuw te bekijken en geïntegreerd te behandelen als een essentieel element in de nationale politieke geschiedenis.
3. **Aletia Shaw** met *Decolonization of Higher Education: A History of Wageningen Student Movement and its Impact on Redefining the International Land and Water Management Program*. Onder andere via Oral History Interviews van studenten en docenten kwam Aletia tot de conclusie dat de kritische reflecties over gender en dekolonisatie die sinds de jaren 1970 circuleerden, uiteindelijk maar zeer beperkt in de hervorming van het Wageningse International Land and Water Management Program werden geïntegreerd.

Historica in het jaar 2024

Begin 2024 bestond de redactie uit de volgende leden: Greetje Bijl (hoofredacteur), Hanneke de Boer, Carmen Burgio (recensies), Chanelle Delameillieure, Edwina Hagen, Laura Nys (beeldredacteur) en Jonas Roelens.

In de loop van het jaar kwamen daarbij: Eline Huygens, Norah Karrouche en Leonie Paauwe. De drie nieuwe redactieleden zijn via de netwerken van de redactieleden geworven. Vanwege de ver uit elkaar liggende woonplaatsen van de redactieleden vonden de redactievergaderingen in februari, juni en oktober plaats via Zoom. De redactie van *Historica* krijgt over het algemeen voldoende kopij binnen.

Na het verschijnen van *Historica* in fullcolour op papier en alle leden het tijdschrift in de bus hebben ontvangen, wordt *Historica* op de website van de University of Groningen Press in Open Access gepubliceerd. Er zijn nu zeven *Historica's* online geplaatst met in totaal 36 artikelen, 7 interviews (plus 3 tevens in het Engels), één recensie en één in memoriam voor Natalie Zemon Davis. De artikelen van *Historica* worden online goed bekeken. Het interview met Gloria Wekker 'Vaderlandse geschiedenis creëert 'Witte onschuld'' is het meest gelezen, de pdf is 581 keer bekeken. Gevolgd door het artikel van Asa Splinter, 'Het intersekse lichaam in Japanse prentkunst. De onthullende geschiedenis van *futanari* en *henjō nanshi*' met 446 downloads en Robbe Himpe, 'Uit de kast en in de luiers? Een geschiedenis van homoseksueel vaderschap in Vlaanderen' met 281 downloads. Het artikel van Splinter wordt het meest gezocht op internet, de samenvatting is 1273 keer bekeken, gevolgd door het artikel van Jade De Lannoy en Kaat Wils, 'Een vergeten stem. Vrouwelijke slachtoffers van seksueel geweld en het forensisch medisch onderzoek' met 589 bezichtigingen en de Genderview met Gloria Wekker, met 352.

In 2024 zijn er volgens planning drie mooie *Historica's* uitgegeven.

***Historica* nummer 1**

Christiaan Engberts schrijft in 'Nervositeit en moderniteit aan de Duitse universiteit. *Die akademische Frau* en het mannelijk zelfbeeld in de late negentiende eeuw' over hoe Duitse mannelijke hoogleraren in de negentiende eeuw de universiteit als een fundamenteel mannelijke instelling zagen waar vrouwen niet thuishoorden.

In 'Een gedreven patrimoniumbeheerder. Marie Catherine Josephe, gravin van Merode en prinses van Rubempré en Everberg (1743-1794)'. beschrijft Freeke de Meyer hoe Marie Catherine Josephe, gravin van Merode en prinses van Rubempré en Everberg de macht en het geld had om haar eigen leven in te richten.

In 'Verkrachting Verbeeld(t). Toepassingen van beelden van seksueel geweld ten tijde van de Spaanse Furie in Antwerpen (1576)' buigt Nina Uelpenich zich over de allegorische verbeelding van

seksueel geweld in de prenten van Frans Hogenberg, die de Spaanse Furie in Antwerpen van 1576 verbeeldde.

Kirsten Kerkhof gebruikt in 'Kongsi's en kookboeken in het kamp. Een genderperspectief op de overlevingsstrategieën van Nederlandse vrouwen in de Japanse interneringskampen'

In de genderview spreekt Elaine Chalus onder andere over haar boek *Elite Women in English Political Life*, waarin ze pleit voor een definitie van politieke betrokkenheid die verder gaat dan 'formele' politiek. Door de bredere definitie zal er in historisch onderzoek meer oog komen voor de diverse manieren waarop ook vrouwen deelnamen aan het politieke leven.

Historica, nummer 2

Hanneke de Boer laat in 'Verzamelen, bewaren en doorgeven. Collectieve lesbische identiteit, diversiteit en solidariteit in het Lesbisch Archief Leeuwarden' zien hoe het Lesbisch Archief Leeuwarden, later het Anna Blaman Huis, 'lesbische geschiedenis' verzamelde op basis van Adrienne Rich' concept 'lesbisch bestaan', waarmee het archief zo een 'lesbische identiteit' construeerde.

In 'Tussen ervaringsdeskundigheid en mededogen. De verpleegkundigen van de laatste sanatoriumpatiënten in België, 1947-1986' focust Tim Debroyer focust op een vergeten stukje geschiedenis van de verpleegkundigen in sanatoria voor tuberculose.

In 'Vrouwelijke creativiteit omwille van de Nederlandse krijgsmacht. Het belang van verlotingen van vrouwelijke handwerken in de jaren 1830-1831 voor negentiende-eeuwse liefdadigheid' constateert Eddie van Roon dat met de invoering van de dienstplicht in de negentiende eeuw de steun onder de bevolking voor de nationale legers toenam.

Freija Bornauw laat in haar artikel zien dat de invoering van het celibaat voor geestelijken in de elfde eeuw niet zonder verzet ging. Zij schreef het artikel "'Het is beter te trouwen dan van begeerte te branden". Stemmen van voorstanders van het priesterhuwelijk in de elfde eeuw'

Janis Oomen bestudeert in haar artikel 'De zelfpresentatie van *libertae* in Romeins Italië' grafinscripties van *libertae*, vrijgelaten tot slaaf gemaakten, in de Romeinse tijd in Italië. Zij maakt gebruik van theorieën over identiteit om de (zelf)representatie van vrouwelijke *libertae* te analyseren als vrouw, echtgenote en moeder.

In de Genderview gaat Berteke Waaldijk in op het belang van kritische studenten voor de universiteit. Haar loopbaan in vrouwengeschiedenis en genderstudies wordt besproken en haar onderzoek naar gender binnen het maatschappelijk werk en raciale ideeën binnen de vrouwenbeweging aan het begin van de twintigste eeuw.

Historica, themanummer Gender & Karaktermoord, nummer 3

Edwina Hagen beschrijft in 'Op straat geïntimideerd, in het parlement genegeerd. Vrouwen en de 'inclusieve' democratie tijdens de Bataafse republiek' hoe vrouwen zich tijdens de Bataafse republiek toegang tot het parlementair gezag verschaften door collectief te petitioneren.

Martijn Icks laat in 'De ontmanlijking van Marcus Antonius. Karaktermoord en gender in de Late Romeinse Republiek' zien dat onderzoek naar karaktermoord zeer bruikbaar is voor de Late Romeinse Republiek.

Jennifer Keohane analyseert de vele misogynie aanvallen van Donald Trump op Hillary Clinton tijdens de verkiezingsdebatten in 2016 in het artikel, "Such a Nasty Woman". Character Attacks in the 2016 U.S. Presidential Debates'.

Elisa Hendriks,

Elisa Hendriks onderzoekt in "Het ministerschap is niets voor vrouwen". De karaktermoord op Irene Vorrink in dag- en weekbladen, 1973-1979' de loopbaan van Irene Vorrink. Zij was in de enige vrouw in het kabinet-Den Uyl en ze was de eerste vrouwelijke wethouder van Amsterdam.

Christian Rijnberg in 'De 'Valsche Prophetesse' Tanneke Denijs. Karaktermoord en profetische rivaliteit in de geschriften van Antoinette Bourignon'. Gedurende de zeventiende eeuw zag de profetes Antoinette Bourignon een belangrijke rivaal in schrijfster en mystica Tanneke Denijs.

In de genderview vertelt Martijn Icks over 'De latente misogynie in karaktermoord'. Icks is is docent Oude Geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam. De genderview gaat over karaktermoord, mannelijkheid, politiek en de meerwaarde van een interdisciplinair onderzoeksteam.